

DELI

RALFOVA
OSVETA

S francuskog prevela
Jovana Jelenović

Prvo izdanje, 2022

Ova publikacija u celini ili u delovima ne sme se umnožavati, preštamovati ili prenositi u bilo kojoj formi ili bilo kojim sredstvom bez dozvole autora ili izdavača niti može biti na bilo koji drugi način ili bilo kojim drugim sredstvom distribuirana ili umnožavana bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač po odredbama Zakona o autorskim pravima.

1.

Gospođa Ridijer je ušla u trpezariju u kojoj je Serena upravo zatvarala poslednje tegle marmelade i upitala je:

– Hoćeš li brzo završiti? Leoni te čeka da zajedno prostrete veš na travnjaku.

Mlada devojka je okrenula prema pridošlici svoje fino lice s velikim crnim baršunastim očima.

– Moram da zatvorim još tri teglice, gospođo. Začas ću završiti.

– Požuri! Treba iskoristiti sunce. Čini mi se da gubiš mnogo vremena. Tako mi je bar rekla Simon.

Devojka nije odgovorila, već je mirno dohvatila papir umočen u belance i počela da zatvara teglicu s marmeladom od pomorandže.

Gospođa Ridijer ju je pogledala neprijateljski. Htela je da joj kaže još nešto neprijatno, kad se iza nje pojavila visoka plavokosa devojka u beloj haljini s teniskom reketom u ruci.

– Idem, bako! Do večeras!

– Lepo se zabavi, Simon!

Oko njenih predebelih usana pojavio se izraz nevoljnosti.

– Žilijetovi neće doći. Alin ne igra dobro, a mali Gazije je ubitačan sa svojom nazoviduhovitošću.

– Hoće li gospodin Morel doći?

– Ne verujem. On danas treba da bude u Ruanu zbog stričevog nasleđstva.

– On je sada dobra prilika. Valjalo bi ga pridobiti za ozbiljnog udvarača.

– Potruđiću se, bako! Njegov položaj je zaista vrlo poželjan. Tada bismo sigurno živeli u nekom velikom gradu... verovatno u Parizu...

Plave oči zaiskriše na tu pomisao.

– Doduše, on ne potiče iz otmene porodice. Ali treba se nečega i odreći.

Gospođa Ridijer to pomirljivo potvrdi:

– Da, nažalost! Mora se! Vremena su teška, a otac ne može da ti da veliki miraz. Dakle, moraće nešto i da se žrtvuje...

Na Sereninim lepim ustima pojavio se jedva primetan smešak. Pritom ni na tren nije prekinula posao.

Kad bi se čulo kako govori gospođa Ridijer, ko bi mogao i pomisliti da je ona ćerka običnog zemljoposjednika. Doduše, imali su mnogo novca i zbog tog imetka njome se oženio siromašni normanski sitni plemić. Činilo se kao da je sasvim zaboravila na svoje skromno poreklo, pa niko u celom tom kraju nije bio zahtevniji od nje.

Prelazeći prstima ukrašenim prevelikim prstenom kroz svoje vešto očesljane kovrdže, Simon joj je odgovorila:

– Feliks Morel je u ovom trenutku jedina moguća prilika.

– Tako je... On, doduše, poseduje Sezaj, ali kažu da nema mnogo imetka. Žardu je veren sa onom malom guskom Ameli. Kakav ukus ima kad je odabrao tu onisku ženu bez otmenosti, a mogao je dobiti tebe!

I baka je ponosno posmatrala ljubazno nasmešenu Simon dok je govorila:

– Kaže se da o ukusima i bojama... Uostalom, zapazila sam jutros novog inženjera koji radi kod gospodina Sorbena, onog Engleza... Rekla bih da je zgodan! Visok, mršav, vrlo

elegantan... Kad bi imao nešto novca, i on bi mogao da postane jedan od kandidata.

– Saznaću to od gospođe Sorben... Hajde, kreni, lepa moja, i lepo se provedi! Ja ću poći na čaj kod Žiguovih da bih se malo razmrđala. Armandin će mi pokazati novi model kućne haljine. Gospođica Lutr bi mogla da mi sašije nešto slično da zamenim ovu starudiju.

Pokretom punim prezira, gospođa Ridijer je prešla prstima načičkanim prstenjem preko plave kućne haljine. Bila je sašivena pre nepuna dva meseca, a već je bila sva u masnim flekama.

Jer u gospođi Ridijer se ujedinio najveći mogući nered s taštinom koju ni godine nisu mogle umanjiti.

Napadnom šminkom trudila se da sakrije tragove godina na širokom vulgarnom licu. Kosa joj je ostala plava kao i u doba kad je Olali Barbu dala njenu ruku Ogistu Ridijeru. Prema zahtevima mode, nijanse su se tokom godine menjale od najsvetlije do tamnoplave. Ovog časa kosa joj je imala crvenkasti odsjaj, a složena frizura puna uvojaka bila je nešto najsmješnije što se moglo zamisliti.

Pa kako bi onda gospođa Ridijer, koja se neprekidno bavila sobom, tražeći zabavu izvan kuće, mogla pripaziti još i na red?

Sve je stajalo naglavce, a njen zet je potajno uzdisao jer nije imao snage da se izvuče ispod jarma te žene. Osećao ga je od onog nesrećnog dana kad se oženio Jolandom Ridijer.

Jolanda je bila prilično lepa devojkica, ali hladna i glupa. U svemu je povlađivala svojoj majci, koja se odmah smestila kod mladog para, namećući mu svoj ukus i volju. Neprekidno je ponavljala da imovina pripada njoj... jer je Jolanda primala samo rentu od dve hiljade franaka. Čarls Bekford nije imao snage da se bori protiv te tiranije, koja je s vremenom postajala sve snažnija.

Jolanda je umrla dok je rađala treće dete. Gospodin Bekford je u to vreme postao direktor elektrane u Kevrinjiju, koja se nalazila na nekoliko kilometara od gradića Ešanvila.

Gospođa Ridijer nije napustila svog „dragog zeta“, kako ga je zvala. Nastanila se kod njega sa željom da zameni majku njegovoj deci. I godinu dana je u dubokoj crnini izigravala neutešnu majku.

Nakon tog vremena ona se očigledno utešila. Počela je da nosi napadne haljine i šešire ukrašene perjem. Njene omiljene boje, bela i ljubičasta, trijumfalno su se vratile u njenu garderobu.

Takva je bila ta žena: samoživa, zla, bez ikakvih moralnih skrupula, ogrezla u svojoj taštini. Nije imala ni trunke odgovornosti, što se naročito videlo u odgoju njenih unučića. Oni su radili šta su hteli, podržavani u svojim greškama zločinačkom popustljivošću svoje bake. Njen miljenik je bio najmlađi, Estaš, nesnosni dvanaestogodišnjak. Drugu po redu devojčicu, nežnije prirode i krhkog zdravlja, baka je poslala u samostan jer je nije volela.

Gospodin Bekford se trudio da što češće odsustvuje iz svoje neuredne kuće. U svojoj sebičnosti, tako svojstvenoj svim slabićima, on je svoju mladu rođaku i štíćenicu Serenu Dokran prepustio ugnjetavanju gospođe Ridijer.

Dvadeset godina ranije njegov rođak Redžinald Dokran, potomak ugledne engleske građanske porodice, oženio se u Parizu, gde je radio kao dopisnik za velike londonske novine, mladom devojkom španskog porekla. Ona je bila siročić, bez imovine, ali starog plemenitog roda.

Njima se rodila ćerka Serena. Ubrzo zatim mlada žena je umrla. U neizmernoj tuzi, Redžinald je krenuo u Južnu Ameriku u potrazi za zaboravom i bogatstvom. Devojičicu su

prepustili dadilji, a gospodin Bekford, koji je iskreno voleo svog rođaka, obećao je da će često posećivati malu Serenu.

Ali Redžinaldovo zdravlje bilo je načeto. Uz to je opazio da ga njegov kompanjon vara. Uništen, telesno i duhovno, on više nije imao želju za životom, pa je Serena s tri godine ostala siročće.

Gospodin Bekford bi je rado odmah primio u svoju kuću, ali gospođa Ridijer je izjavila, grizući debele usne, kako ona ne može da prihvati svu siročad bez porodice i novca. Ponudila je da pronađe internat za malu kada doraste do tih godina. Trebalo je da sve do tada ostane kod dadilje, zadovoljne i malom sumom.

I još jednom se gospodin Bekford pokorio toj svemoćnoj osobi. Od tog dana i Serena je potpala pod vlast gospođe Ridijer.

S pet godina poslali su je u skroman internat jednog samostana jer je gospođa Ridijer neprekidno ponavljala kako Serena ima skromne prihode od svega hiljadu dvesta franaka, a to je bilo gotovo ravno siromaštvu.

Velike praznike devojčica bi provodila kod svog tutora. Kako je to bilo teško! To dete nežne duše patilo je među tim ljudima, gde je samo gospodin Bekford bio dobar prema njoj.

U internatu je ona marljivo radila, pa su se učiteljice divile njenoj spretnosti i brzom shvatanju. Sa sedamnaest godina je briljantno položila završne ispite. Malo zatim u samostanu se pojavila gospođa Ridijer. Izjavila je da je došla po štíćenicu svog zeta. Trebalo je da ona sada živi u njihovoj porodici i pomaže u domaćinstvu. Tako će, kad postane punoletna, biti spremna da stane na sopstvene noge.

Zapravo se radilo o tome da je prethodnog leta gospođa zapazila kako Serena spretno obavlja kućne poslove, pa je želela

da na taj način, bez ikakvih troškova, dobije još jednu kućnu pomoćnicu.

Jer Serena i nije radila ništa drugo u kući svog staratelja osim što je krpila veš i kuvala. Nikad se nije pojavljivala kad je gospođa Ridijer imala goste.

Za zabavu gospođa Ridijer nije imala za nju ništa osim pogrdi. Simon je takođe bila puna neprijateljskih osećanja, jer je mlada devojka svakog dana postajala sve lepša. Estaš, loše vaspitan dečak bez srca, uživao je u tome da je i za najmanji razlog tužaka svojoj baki.

U toj neprijateljskoj atmosferi Sereninom srcu se stisnulo. Doduše, devojka nije pokazivala da pati. Bila je ponosna i hrabra, pa je skrivala svoj bol duboko u srcu...

Serenin život nije bio srećan i devojka je s grozom pomišljala na to da je od punoletstva dele još tri godine.

Znala je da bi bilo nekorisno da zamoli svog staratelja da je oslobodi te tiranije. Pogotovo jer je to jednom uzaludno pokušala. Gospodin Bekford joj je tada iskreno obećao da će joj pomoći, ali, bojeći se prigovora svoje tašte, nije se usudio da se upusti u tu borbu.

Tog poslepodneva, kad su gospođa Ridijer i Simon izašle, Serena je pošla do služavke Leoni. Bila je to snažna i vredna seljačka devojka koja je tek nedavno ušla u službu kod Bekfordovih. Oni su, naime, često menjali poslugu jer su gospođe bile previše zahtevne. Serena i Leoni počele su da prostiru veš na travnjaku udaljenom pet-šest minuta od kuće.

Elektrana se nalazila blizu seoceta Kevrinji. Bila je okružena livadama i pašnjacima. Između drveća su se videli krovovi seoskih kuća. Na brežuljku iznad livade koja je pripadala elektrani uzdizala se stara Crkva Gospe od Milosrđa.

Sunce se probijalo kroz grane drveća, šireći se dugim zidovima pocrnelim od godina i padajući na travnato tlo. Tamo je

sedeo mladić i sigurnom rukom nešto crtao. Često bi prekidao posao i razmišljao živahno posmatrajući crkvu. Crte njegovog lica bile su istovremeno i nežne i muževne i odavale su veliku inteligenciju. Kad bi ga čovek video, odmah bi pomislio: *Ovo nije bilo ko!*

Nestrpljivo se trgnuo kad je do njega dopro glas Leoni:

– To će biti lep veš, gospođice! Samo ako do sutra ne bude padala kiša!

Mladić je procedio kroz zube:

– Gotovo je s mojom samoćom! Pa, već je i vreme da se vratim...

Zatvorio je album na kolenima i ustao, pokazujući pritom veliku spretnost i lakoću. Obavio ga je zrak sunca, pa je njegova kosa zasjala zlatnim sjajem. Mladić se sagnuo, podigao šešir i krenuo puteljkom što je od crkve preko travnjaka vodio do druma.

Zastao je na trenutak i pogledao šta se događa ispod njega. Serena i služavka prostirale su veš. Upravo u tom trenutku protrčao je psić, pa je počeo da skače po čistom vešu ostavljajući na njemu tragove svojih prljavih šapa.

Leoni je uzviknula:

– Kakva nesreća! Ta prljava životinja... Gubi se!

Začuo je mili Serenin glas:

– Trik, odlazi... Nevaljali psiću! Ne, Leoni, nemoj mu ništa učiniti!

– Neću valjda dopustiti da mi uprlja veš! Ah, evo gospodine Estaša... Pozovite svog psa, gospodine!

Na ulazu u livadu pojavio se dečak oholog izraza lica. Prezrivo je odgovorio:

– Pozvaću ga kad ja to budem hteo!

– Divno! Pogledajte samo... Moraću ponovo da operem veš! Pokazaću ti, nevaljala životinjo!

I Leoni je uzdignute ruke krenula prema psu.

Estaš je skočio na nju i uhvatio je za ruku vičući:

– Zabranjujem ti da ga pipneš! Ja sam njegov vlasnik! Zabranjujem ti...

Služavka je rekla nešto nepristojno, ali Serena je već uspela da dohvati psa za ogrlicu i odvede ga dalje od veša.

Estaš je sada pustio Leoni, pa je besno povikao:

– Ostavi ga! To se tebe ne tiče!

Ona je odlučno odgovorila:

– Ne treba Leoni otežavati posao. Budi razuman, Estaše!

– Ne mešaj se u ono što te se ne tiče, glupačo!

Krenuo je prema devojci i grubo strgnuo njene nežne prste sa kožne ogrlice. Oslobođeni Trik ponovo je pojurio prema vešu, privučen besnim kricima služavke Leoni.

Tog trenutka je stranac, koji je sa zanimanjem pratio tu scenu, sišao puteljkom prema travnjaku. U nekoliko skokova našao se kraj Serene i Estaša. Skinuo je šešir i pozdravio začuđenu Serenu, pa zatim oštrim glasom kazao Estašu:

– Pozovite svog psa! Već je napravio dovoljno štete.

Sledeći primer svoje bake, i njeni unuci bili su drski prema svima slabijim od sebe, ali postajali su pokorni čim bi osetili da je neko snažniji ili moćniji od njih. Stranac je u tom trenutku delovao vrlo odlučno, pa je Estaš smatrao pametnim da popusti. Zlovoljnim glasom pozvao je psa:

– Trik, ovamo!

Ali Trik je i dalje skakao po vešu i nije poslušao svog gospodara.

Mladi čovek je naredio ledenim glasom:

– Idite po njega, to će biti korisnije.

Estaš ga je zlovoljno poslušao, pa je u prolazu sa uživanjem i sâm nagazio na raširen veš.

Stranac je slegnuo ramenima i prezirno promrmljao:

– Tom dečaku ne bi škodile dobre batine.

Zatim je pogledao Serenu i dodao:

– Mislim da ćete morati ponovo da operete veš, gospođice!

– I ja tako mislim, gospodine!

Ona je pocrvenela spustivši duge svilenkaste trepavice.

Strančev pogled nije bio ni tvrd ni drzak, kao što su bili pogledi nekih koje je u prolazu sretala. Ipak je osetila nelagodu opazivši zanimanje u njegovim lepim očima.

Trik je pokušavao da pobegne svom gospodaru, pa je otišao prema ivici travnjaka. Estaš je trčao za njim... Mladić je rekao sa smeškom koji je omekšao njegov inače hladan izraz lica:

– Nadam se da ćete se rešiti ovog mučitelja, gospođice!

Pristojno se naklonio i otišao čvrstim i gipkim korakom.

Serena ga je za trenutak pratila pogledom, a zatim je prišla Leoni, nesrećnoj zbog isprljanog veša.

– Pogledajte, gospođice! Bar pola veša moram ponovo da perem... Ali ako se ovo ponovi, sve ću napustiti! Nemoguće je raditi u tim uslovima.

– Pomoći ću vam, Leoni! Neće dugo trajati.

Služavka se ljutila:

– To zaista nije prijatan posao! Rekli su mi to. Tog dečaka bi trebalo strogo odgajati, a ne... Ovaj mladi gospodin bi ga naučio redu...

Pokazala je prstom u smeru u kome je nestajala silueta otmenog stranca.

Serena je zapitala:

– Ko je on? Znete li?

– To je novi inženjer gospodina Sorbena. On je polu-Englez...

– Kako polu-Englez?

– Majka mu je bila Francuskinja. To mi je rekla kuvarica Sorbenovih. Taj mladi čovek je veoma ponosan i ćutljiv. Radnici se ne žale na njega iako je strog. Pravedan je prema svima i dobro poznaje svoj posao.

Serena se setila da je čula svog staratelja nekoliko dana ranije kako priča o novom inženjeru Ralfu Hotonu, kojim je fabrikant, gospodin Sorben, bio vrlo zadovoljan.

Zaista je izgledao poput čoveka kome se moralo pokoravati, pa je bilo sasvim sigurno da bi uspeo da ukroti i Estaša.

Na nesreću, za to neće biti prilike! A njegova intervencija kod tog nevaspitanog deteta postigla je samo delimičan rezultat.

Petnaest minuta kasnije Serena se sa služavkom vratila kroz mala baštenska vrata. Kad je prolazila kraj prozora salona, začula je svog staratelja kako je zove. Prišla je staklenim vratima na kojima se pojavio gospodin Bekford.

– Napokon si stigla! Ova kuća je potpuno prazna. Uzalud sam zvonio... Hoćeš li mi doneti čaj, mala moja?

– Da, rođaće, odmah!

Serena nije bila naročito znatiželjna koga je gospodin Bekford primio. Pripremila je poslužavnik i krenula u salon. Kad je ušla, neki čovek je sedeo naspram njenog staratelja. Ustao je da bi je pozdravio. Prepoznala je stranca kog je malopre srela.

Gospodin Bekford ga je predstavio:

– Gospodin Hoton, inženjer u fabrici *Sorben*... Moja bratanica, gospođica Dokran.

Ralf je iznenada rekao:

– Gospođica je Engleskinja?

– Po ocu. Majka joj je bila Špankinja.

– Ah! Špankinja!

Diskretno je ponovo pogledao ljupko lice čije je obraze obojilo rumenilo.

Gospodin Bekford je potvrdio:

– Da, i to se vidi na njoj. Posluži čaj, Serena! Videćete, ona priprema izvanredan čaj, gospodine Hoton!

Serena je pogledom potražila mesto gde bi stavila poslužavnik. Nije bilo čajnog stočića, jer su ga verovatno gospođa Ridijer ili Simon upotrebile u neku čudnu svrhu. Na velikom stolu je pak gospodin Bekford rasprostro svoje papire zajedno s nekim sitnicama koje su se uvek nalazile kraj njega.

Ralf je ustao i rekao:

– Dopustite, gospođice...

Njegove fine ruke začas su spretno pomakle papire, napravivši dovoljno mesta za poslužavnik.

Gospodin Hoton je sve to radio s pristojnošću dobro vaspitanog čoveka, videvši nepriliku u kojoj se devojka našla. Ničim nije odavao da to čini podstaknut Sereninom lepotom.

Ali mlada devojka, nenaviknuta na pažnju, osetila je u tom gestu nešto što ju je uzбудilo i začudilo... Kad je malo kasnije sedela kraj svoje korpe pune veša za krpljenje, nastavila je da misli na stranca i na njegove divne oči.

Za vreme večere gospodin Bekford pričao je o poseti Ralfa Hotona.

– Gospodin Sorben razmišlja o novim električnim instalacijama, pa je poslao svog inženjera kod mene na razgovor. Nije me našao u elektrani, pa je došao ovamo. Naravno, ponudio sam mu čaj...

Simon ga je prekinula:

– Šta misliš o njemu, oče?

– Odmah se vidi koliko je inteligentan. Vrlo živahnog duha. Pored toga je i lep mladić i ponaša se poput pravog plemića...

– Zar ne? To sam i ja primetila onog dana kad sam ga srela u mestu.

Gospodin Bekford se glasno nasmejavao.

– Ah, ti si ga već zapazila! Sasvim je jasno da će svi ovdašnji mladići, pa čak i lepi Morel, izgubiti od njega. To bi bio zgodan udvarač za tebe, Simon!

– Da, kad bi imao bar nešto imovine. Doduše, njegov položaj će mu s vremenom doneti veću platu, pa bi to bilo moguće... Raspitaj se o njemu kod gospodina Sorbena, oče!

Gospođa Ridijer se umešala:

– Ja ću se raspitati. Tvoj otac je previše nespretnan. Neće znati da izvuče iz Sorbena sve potrebne informacije.

– Ipak mislim...

Ne dopuštajući ocu da dovrši misao, Simon je izjavila:

– Moramo da ga pozovemo na tenis. Seti se toga, oče, čim ga prvi put sretnoš.

– Ali, draga moja, trebalo bi da vas pre toga službeno poseti.

– Pa pozovi ga! To nije teško.

Gospodin Bekford je polagano prešao rukom preko svoje plave brade šapućući:

– Ne znam hoće li hteti. Deluje vrlo hladno.

Gospođa Ridijer je ponosno podigla glavu.

– Kako to? Zar taj mladi inženjer, kog Sorben plaća, može misliti da nismo dostojni njegove posete? Pa ti se šališ.

– To je samo pretpostavka. Možda će čak biti oduševljen zbog poziva i mogućnosti da se zabavi.

Estaš je sve dotad slušao bez reči. Sada je punim ustima izjavio:

– Ja ne želim da taj Englez dođe ovamo! Ne sviđa mi se.

Na to je usledio vrlo živahan razgovor između brata i sestre. Gospodin Bekford je isprva pokušao da ih učutka, ali je

zatim sâm ućutao. Gospođa Ridijer je sa uŹivanjem jela povrće koje je Serena divno pripremila. Simon i Estaš će već ućutati kad im se to prohte, kao što je uvek i bilo.

Serena se i protiv volje setila hladnog i ponosnog inŹenjerovog lica i njegovog pametnog pogleda.

Ali zaista nije mogla ni da zamisli da bi se njemu moglo sviđati društvo gospođe Ridijer i Simon!